

Wim

23-09-2019

Grafisch ontwerper Crouwel* herinner ik mij van het affiche en de catalogus voor de tentoonstelling over Friso Kramer in het Stedelijk Museum van Amsterdam in 1977/'78. Hij maakte gebruik van een tekening van de AKD stoel (Ahrend Kramer Design) waaromheen hij een blauwe contourlijn plaatste. Er werden verschillende diktes geprobeerd. Het affiche had een zwarte achtergrond, de catalogus was zilver, friso kramer zonder hoofdletters. Er overheen een lijntekening van bladvormen van kantoormeubel Mehes (Mobility, efficiency, humanity, environment, standardisation). Die heb ik destijds gemaakt. Met pen en inkt. Op de foto in witte trui (27).

Het werken met deze keurig geklede aristocraat was voor mij, de jonge ontwerper, een groot moment. Ook met Netty Kobes, mede ontwerper van de bijzondere tentoonstelling over het werk van haar man, was regelmatig overleg. Het verzamelen van producten uit de Ahrend fabrieken kwam neer op het ontwerpteam, waarvan ook Henk Verkerke en Wiltse Rodenburg deel uitmaakten. Er moest worden gebeld, geregeld, opgeknapt en gepoetst. Alles in de juiste kleuren, vaak (graniet)grijs. Een Mehesopstelling werd gezet op een hellend podium met het beroemde katoenen tapijt van Premsele, zodat de bezoeker iets meer óp het meubel keek. Zo zag je mooi de schakelmogelijkheden van de verschillende tafelbladvormen. Onzichtbare schroeven voorkwamen afglijden.

In die tijd was het Ahrend kantoormeubilair nog puur en onderscheidend, slechts met een slim bedacht klemmetje voor het snoer van een typemachine en een zorgvuldig ontworpen haak voor een koffertje en een colbert. De I-vormige poot was uniek, net als de pootvervangende, bladdragende onderkasten op 72 cm hoog.

Bij de opening was het vriend Jan Wolkers, gekleed in een sportjack met vet outline getal, die op de trappen van het museum poëtisch het genoeg voor de billen op een Revolt stoel warm benadrukte. Hè. Tijdens een receptie aangeboden door de directie van Ahrend adviseerde Wolkers de ontwerpers toch vooral zich flink tegoed te doen aan de niet te versmaden dure snacks. 'Wat moet je hier anders, hè?'

Nu zijn zij er alle drie niet meer. Hun toonaangevende tijdloze werk en de mooie herinneringen zijn gelukkig een grote troost.

Wim Crouwel overleed op 19 sept 2019, Friso op 14 februari. Jan op 19 oktober 2007.

Lettertype 1967 New Alphabet

*Foto Crouwel: Copyright © 2019, FamousGraphicDesigners.org, andere: Jan en Fridtjov Versnel

